

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi'a și Dumineca.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anu lu XLII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garonda 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 20.

Dumineca, 23 II Martiu

1879.

Brasiovu, II (23) Martiu.

Noi romanii din Transilvani'a și Ungari'a amu facutu pēna acuma multe și insemnate esperiintie despre aceea cumu se intempla ici și colo că câte o lege adusa in favorulu popóreloru se fia nascuta mórta, că tocmai aceia cari au adus'o se o respecteze mai pușinu, se o calce cu intentiune și cu precauțare și acést'a tocmai pentru-că ei nu au adus'o de buna voie, ci numai de sil'a impregiariloru, numai că — cumu dice romanulu — se-si póta spalá urechi'a.

Si óre ce este tractatulu dela Berlinu altá, déca nu o asemenea lege dictata de necesitatile momentului? Care putere a fostu in adeveru multiamita cu rezultatele marelui Congressu europeanu? Nu potemu numi nici pe un'a, nici chiaru pe Germani'a, care, desi a fostu un'a din puterile cele mai pușinu interessate in Orientu, nu póte fi multiamita cu situatiunea precaria, ce a creat'o Congressulu in Turci'a. Dér' in privinti'a Germaniei trebuie se deosebimu fórte bine intre vointi'a natiunei germane și aceea a poternicului principe cancelariu Bismarck, care provocandu-se necontentitu la nemuritórele merite ce le-a castigatu prin aceea, că a unitu Germani'a cu feru și cu sange, pretinde că vointi'a lui se se considere de identica cu vointi'a natiunei. Este naturalu dér', déca unu ministru care pretinde asemenea lucru mare possede totodata o ambițiune personala cătu se póte mai respicata. Nu numai odata a doveditu principele Bismarck că este fórte sensibilu in punctulu ambițiunei sale personale. Aceia cari au cutezatu a-i atinge córd'a acést'a slaba au intimpinatu prigoniurile cele mai necrutiatóre din partea cancelariului.

Este cunoscutu că Congressulu dela Berlinu s'a adunatu și s'a consultatu asia dicēdu sub aripele principelui Bismarck. Acést'a isi și atribuie propriei sale persóne meritulu reiesirei acelu Congressu. Elu a fostu acelu „samsariu de omenia“ care a sciutu se impace in modulu celu mai dibacu pentru momentu atatea interesse divergente ale mariloru puteri, elu a fostu maiestru-escamatoru care a aflatu formul'a prin care se le póta pe tóte imblandi.

Nu este mirare, dér', că cancelariulu germanu și tiene multu la acestu succesu, de unde vine, că nu póte fi nepasatoriu față de executarea acelu tractatu, pe care 'lu considera că pe a s'a propria opera. Ambițiunea principelui Bismarck este astadi póte singur'a garantia, că tractatulu care s'a subsemnatu in palatulu seu oficialu va avé o durata mai multu decâtu efemera, că decisiunile Congressului voru fi cătu de cătu executate.

Impregiarerea acést'a caracteriséza mai nemeritu precari'a situatiune politica presenta și trist'a fasa, in care a intratu marea cestiune a executarii tractatului dela Berlinu.

Russi'a, care numai silita a consentitu la acelu actu, care l'a subsemnatu in sperantia, că in realitate va poté calcă in pecióre tóte dispositiunile sale, cari nu-i sunt dupa placu, nu se indura a-si retrage ostirile din romanticele tienuturi ale provinciiloru turcesci de odinióra la timpulu determinatu si ar' voi se mai traganeze lucrulu vreunu anu pēna candu va fi din nou pregratita pentru alta espeditiune, care se-o elibereze de ori-ce deobligamentu de a parasi acele frumóse provincie. Din caus'a acést'a diplomatii russi ar' dorí că se dobendésca convocarea unei nóue conferentie, care se faca unele corecturi in tractatulu dela Berlinu, pretinse de cătra Russi'a, mai cu séma cătu privesce Rumeli'a de ostu.

In legatura cu acést'a dorintia sta si calatori'a cea mai recenta a comitelui Siuvalov la Petersburg. Se dice, că acést'a a avutu o convorbire la Berlinu cu principele Bismarck, care se fi fostu fórte iritatu din cauza, că Russi'a desconsidera astfelu oper'a, cu care se mandresce elu, nevoindu

a se supune dispositiuniloru tractatului berlinesu. Bismarck se fi disu diplomatului russu, că, déca Russi'a va insiste că se se convóce a nou conferentia, elu póte va consenti la intrunirea ei, dér' numai spre a determiná relatiunile Rumeliei ostice in sensu turcofilu și spre a realisá o ocupatiune mixta a provinciiloru din cestiune.

Limbagiulu acést'a se dice că ar' fi spariatu pe Siuvalov, care a plecatu indatu la Petersburg. Intr'aceea atmosfer'a politica a Europei se imple totu mai multu de miasme periculóse. Earasi se ferbe cevasi in ascunsu. Pēna unde va merge ambițiunea cancelariului germanu de a sustiené tractatulu dela Berlinu? Eata marea intrebare dela care pare că depindu pentru momentu tóte celelalte.

Afacerea Lukács-Kreminger.

Comissariulu guvernului ungurescu G. Lukács, care fú tramisu cu plenipotentie estinse la Seghedin, a provocatu indignatiune prin relatiunea neadeverata ce a facutu Maiestatii Sale, candu acést'a a visitatu orasiulu inundatu. Si in adeveru nici nu este pușinu lucru de a spune monarchului, că prin inundare si-au perdutu viéti'a numai 24 de insi, pre candu numerulu celoru nenorociti erá póte mai multu de o miia. Déca nu erá prepositulu Kreminger, care se intrerupa pe comissariu constatandu cu voce tare, că numai elu singuru a inmormentatu unu numeru indoitu de nenorociti in Szöreg, déca nu se aflau si altii, cari se asigure, că sub ruinele caseloru potu fi ingropate si o miia de cadavre, monarchulu ar' fi plecatu din Seghedinu in credintia, că numai fórte pușinu au cadiutu victima potopului. Este dér' indreptatita indignarea ce-a cuprinsu pe toti ómenii de bine la scirea despre portarea comissariului Lucács. Foile opositiunale din Budapest'a nu intardiara a intrebuinti'a acestu incidentu, că arma in contra guvernului, dér' in foculu loru celu mare uitara chiaru că arm'a acést'a erá cu doue taisie, că potea fórte lesne se-i atinga si pe ei.

„Este infricosiatu lumin'a ce-o arunca asertiunea lui Lukács asupra giurstariloru nóstre; este óre acést'a falsificare unu actusinguraticu, isolatu, pe care l'a intreprinsu d. Lukács pe responsabilitatea s'a propria, séu este numai o veriga intr'unu lantiu lungu, efluculu unni intregu sistemu? Domnesce óre instatula nostru constitutiunale acelu sistemu de a ascunde tronului starea adeverata a lucruriloru, cumu se intempla astadi in Russi'a?“ — esclama „N. P. Journal“ intr'unu articulu intitulatu: „Spuneti adeverulu Regelui!“

Mai apodicticu se exprima inse „Pesti Naplo“, asupra afaceri Lukács-Kreminger dicēdu in numerulu seu dela 18 l. c. . . „Amu potutu se vedemu si in Seghedinu ce greu este pentru Regele că se afle adeverulu. Cei de pe lēnga elu, curtea, ministrii, comissarii guvernului, ilu incunjurara astfelu in catu ómenii poporului nu potura strabate pēna la dinsulu si curagiosulu vorbitoriu (Kreminger) a trebuitu se strige pentru că cuvintele lui se petrundea pēna la urechile Regelui care venise la façi'a locului, spre a se informá. . . Ómenii guvernului, cari se sfiescu a spune Regelui adeverulu neplacutu, nu s'au potutu blamá mai bine decatu prin aceea, că au vorbitu numai de mortii cari erau indusi in registru, si acolo stá preotulu care singuru a inmormentatu de doue ori pe atatia. Dér' erau gatá cu escusarea „că acestia au muritu de-o mórte naturala“, chipu că nu s'au inecatu, ci au muritu de frigu de fóme s. a. Si candu facu observarea E. Kallay, că numerulu mortiloru numai atunci se póte aflá, dupa ce se va fi scursu ap'a si se voru fi curatitu ruinele, spaim'a curtisaniloru nu i-a ertatu se vorbeasca. Asia dér' nu numai Afghanistanu este acea tíera, in care nu cutéza ómenii a spune domnitorului sciri rele,

si la noi se indésa aceia, a carora interessu si tendintia principala este intotdeauna de a infrumsetiá lucrurile si de a minti, intre Rege si poporu.“

Grave cuvinte suntu aceste, ele lovescu nu numai in ómenii guvernului, dér' se intorcu si in contra tuturoru acelor'a, cari din egoismu privatu séu nationalu au contribuitu si contribuiescu directu séu indirectu la spriginirea unui sistemu, care se baséza mai multu pe fictiuni, ear' nu pe adeverat'a stare a lucruriloru. Déca monarchulu nu póte aflá adeverulu nici acolo, unde impartasirea lui póte fi numai de folosu maghiariloru, cumu voru fi informatiunile ce le primesce Maiestatea S'a in cestiuni, cari nu atingu interesele maghiare, ba colidéza chiaru cu ele intr'unu modu flagrantu? Ce i se va fi respunsu spre esemplu Maiestatii Sale, déca va fi intebatu vreodata, că óre cele trei milióne de romani din Transilvani'a si Ungari'a au si ei doreri si dorintie, ori-că sunt multiamiti cu tóte? — „Sieb. d. T. agebl.“ din Sibiu face in numerulu seu de Joi o observatiune fórte nemerita cu privire la acést'a:

„Unde e Kreminger? — se póte intrebá si in altu casu — dice „S. d. T. gbl.“; vedi bine că „P. Napló“ tocmai in casulu acést'a evita a pune aceea intrebare. „Tóta preotimea romana, toti primarii romani si majoritatea precumpunitóre a inteligentiei romane din Maramuresiu au subscrisu — se dice — o adresa cătra Maj. S'a in care se rógá pentru introducerea studiului limbei maghiare in scolile romane populare. „Clerulu bisericei nóstre — dice petitiunea — se cultiva pe spesele statului, scolile si bisericile nóstre au primitu la nenumerate ocațiuni ajutorare materiala si promovare binevoitóre atatu din partea Maj. Vóstre cătu si din partea publicului comitatensu. Nemultiamitori si nedrepti amu trebui se fi nu dér' déca dupa aceste esperientie din trecutu si presentu amu gasi vreo tendintia de asupra sistemática a limbei, a religiunii nóstre in acea nisuintia a guvernului, că in fiecare scóla poporala a tieriei se se invetie si limb'a oficiala a statului cá studiu obligatu. Noi nu numai că nu recunósemu indreptatirea acestei nisuintie, dér' dorimu chiaru in interessulu bine intielesu alu propriiloru nostri copii si alu nationalitatii nóstre, că limb'a oficiala maghiara se se propuna si in scólele romane populare, că se se dé ocaziune si copiiloru nostri, de a-si procurá cunoscint'a de limba care se-i faca apti a cercetá scoli mai inalte si se le puna basa la pregaririle necesare pentru imbrașisirea carierei publice, pentru că se fia destoiniei, a emulá in servitiulu Maiestatii Vóstre si alu patriei cu ceilalti concetateni.“ Si asia merge mai departe dupa siablon'a petitiunei episcopiloru ruteni. Acést'a adresa a fostu predata Maiestatii Sale de cătra comitele supremu alu Maramuresiului Ioan Lonyay. Unde este unu Kreminger? — Elu va vorbi póte numai atunci candu va fi preu tardiu. Dér' pentru aceea s'a subscrisu cá dela d'antaiu pe adres'a maramuresiana vice-comitele Ladislau Mihalc'a — inca unu „tántorithatlan“ (neclintitu.) „Dela elu a venitu ide'a adresei memorate“ — relatéza „Pesti Naplo“ cam neprecautu; adeveratu că lucrulu s'ar' dá de golu inaintea ori-carui cunoscétoriu si numai prin subscrierile judiloru comunali. Mai multi romani inse n'au voit a se subscrie, dér' acesti'a sunt — dupa relatiunea lui „P. Naplo“ — naturalminte numai o minoritate de totu mica, care abia s'ar' poté descoperi cu ochelarii uriasi ai jupanului Herschel; de siguru că numerulu loru este si mai micu că acelu alu mortiloru oficiali dela Seghedinu.“

Este óre de lipsa se mai adaugemu cevasi la observatiunile fóiiei germane sibiene? Se amintimu óre modulu in care s'au cuceritu cele mai multe din subscrierile acelei „imense majoritati a inteligentiei romane din Maramuresiu?“ Capitulu

acest'a inca nu s'a incheiatu, se voru descoperi inca multe si speramu, ca se va afla si la noi unulu care se le transmite la timpu inca p'na la urechile monarchului. In adeveru! „Pesti Naplo“ are dreptate: „Din prepositulu Kreminger nu se va face Episcopu, elu nu va capeta decoratiune, der' pentru aceea si-a facutu datori'a ca pastoriu sufletesu; si opiniunea publica a tiei va fi pe partea s'a.“

Maiestatea S'a In Seghedinu.

Despre visit'a ce a facut'o Seghedinului monarchulu nostru aflamu unele episoade interesante intr'o corespondinta speciala a diuarului „N. Pester Journal“ dela Seghedinu 17 Martiu, in care se dice: „Dupa 7 ani Regele earasi a visitatu Seghedinu. Ce a aflu Mai. S'a aci, arata cuvintele de adio ale monarchului, care a disu: „M'am temutu, ca voi vedé lucruri infricosiate, der' ceea ce am vedintu este atatu de teribilu, incatu cu dorere trebuie se o spunu, ca trece peste tote temerile mele.“ — La gara Mai. S'a a fostu asteptatu de c'atra o grupa mica de cetatiani si functionari — c'aci monarchulu oprise ori-ce primire solemnala — si primariulu Pálffy cu lacrimi in ochi ilu salutá in modu petrundietoriu. Mai. S'a ad'ncu miscatu a respunsu: „Profund'a dorere a animei mele“ m'a adusu aci. Voieamu se vedu insumi marea nenorocire ce v'a ajunsu. Ve voi ajutá, toti ve voru ajutá; nu desperati. Sperezu, ca acestu orasiu va infiori din nou inca si mai frumosu. Voru veni timpuri mai bune; numai nu perdeti curagiulu.“ Primariulu Pálffy observá: Maiestate, ne aflamu intr'o adeverata caldare: de o parte ne incungiura Tis'a si stavilele dela marginea ei, de alta parte suntemu incungiurati de stavilele drumulu de feru. Mai. S'a respunde, ca nenorocirea e mare, der' si ajutoriulu va fi mare si tieretele esterne voru contribui, apoi laudá ordinea exemplara, ce au observat'o Seghedinenii cu tota nenorocirea. Dupa ac'est'a se presentá comissariulu guvernului G. Lukács anuntiandu, ca pontónele stau gatá spre a face unu rotogolu prin orasiu. „Da — respunde Regele — Eu voi se vedu totu, inainte de tote inse locurile unde se afla cei scapati.“ Lukács observá, ca 42,000 de locuitori s'au departatu deja dela Seghedinu si ca cei remasi sunt bine adapostiti. In momentul acest'a dise monarchulu c'atra cei din pregiorulu seu: „Puneti palariile pe capu, domniloru, e recóre!

Intorc'ndu-se earasi spre Lukács intrebá regele: Cumu sta cu bolnavii! Lukács respunde; Au fostu transportati asta nópte la Aradu. Lukács adause: P'na acuma avemu se deplangemu mórtea numai a 24 de ómeni. Atunci ilu intrerupse prepositulu Kreminger strig'ndu: Eu insumi amu inmortentatu in Szóreg 51 de cadavre. Regele se uitá frapatu la Lukács, si acest'a indata se corese, ca prin inuudare s'au nenorocitu 24, de atunci inse au mai moritu 27. La intrebarea Regelui, ca óre aflatus'au multe cadavre in dílele ultime, dise comitele supremu Dáni: Nu prea multe, der' din nenorocire aceste zacu in m'asa ingropate sub ruinele cladiriloru. La intrebarea Regelui, ca óre scadiut'a ap'a, respunde prefectulu: Din nenorocire nu, ea rupe inca cu sine si restulu orasiului; dupa constatarile oficiale dintre 6300 de case mai stau inca numai 350 si din aceste mai multu de 100 sunt cu zidurile crepate si se potu surpá peste nópte. Ac'est'a e ingrozitoriu respunde Regele. Dupa aceea s'a presentatu comandantulu corpulu de geniu loc-colonelu Geissner. Monarchulu dise c'atra elu: „Ómenii d-tale s'au incordatu colossalu si au facutu minuni. Nenorocirea inse a voitu, ca tote silintiele loru se fia zadarnice.“ La intrebarea, cumu stá ap'a, respunde Geissner, ca sta inca totu reu, deórece nu se póte scurge si de mai multe díle incóce abia a scadiutu cu 3 policari.

Dupa aceste monarchulu se sui intr'unulu din pontónele celu asteptá si suit'a ocupá alte optu barce. Pe la 8 óre dimineatia plecá mic'a flotila. Antaiu trecura prin orasiulu de josu, unde nu se vedea decatu apa, din care esiea numai ici colea câte unu v'rfu de pomu. Inaintea zidirei scólei reale, in care se aflau inca adapostiti vreo 800 de ómeni, facura statiune. Regele profundu miscatu se adresá c'atra nenorociti cu cuvinte mangaiere si dise c'atra ei: E durerosu, der' nu se póte ajutá la toti deodata, cu inctulu inse se va griji de toti.“ — De aci plecara cu totii peste piati'a Dugonics, strad'a Kárasz si piati'a primariei

P'aci se afla inca multe case bine conservate, din a carora ferestri salutau sermanii locuitori scapati. Acuma trecura prin partea orasiului numita Rochus. Ac'est'a erá intregu numai o mare si trista ruina. Ajung'ndu la stavil'a calei ferate Alföld Regele se sui deasupra si acolo cerú dela colonelulu Geissner informatiuni asupra modulu cumu va poté scapá orasiulu de apa. Geissner dise, ca scapare póte fi numai atunci, déca séu se va astupá spartur'a la stavil'a Perciorei séu se va restaurá stavil'a calei ferate Alföld, c'aci orasiulu numai atunci se póte mantui de apa, déca nu va mai veni alta apa din Tis'a. Astupandu-se spartur'a numita lucrulu ar' costá vreo 200,000 fl. si ar' durá 3 luni, stavil'a Alföld s'ar' poté restaurá inse cu 80,000 fl. in timpu de 6 septemani.

Continuara apoi drumulu prin orasiulu de susu (felsó város). Prepositulu dela Seghedinu dise aratandu intr'acolo: Sub aceste ruine zacu mii de cadavre. Nici o singura casa n'a mai reumasu intréga in ac'est'a parte a orasiului. In fine plecara spre asianumit'a fortarétia, care este situata mai susu, unde campéza soldatii in corturi. Vreo 100 infanteristi si pioniri presentara armele la sosirea Maj. Sale, care intrebá, déca soldatii nu suferu de geru nópte si laudá cu deosebire pe pioniri.

De aci Regele se sui pe stavil'a dela Tis'a, care este mai singurul pamentu uscatu in Seghedinu. Aci domnesce o miscare viua, ca la unu t'ergu. Stradele cele invecinate sunt uscate, si pe stavila insusi se misca mii si mii de refugiatii; multi dintre ei sunt incarcati cu tota averea loru. Regele fú primitu de mass'a poporului cu eljenuri si se intórse apoi peste stavil'a drumulu feratatu pe josu la gara. Luandu-si adio dela primariulu Pálffy si dela comitele supremu Dáni, dise regele: „Aspectulu a fostu infioratoriu, nenorocirea este infricosiatu de mare, der' am speranti'a firma, ca Seghedinu va deveni inca si mai frumosu de cáu a fostu. Se va face totu, spre a ajutá nenorocitul' orasiu, Ddieu cu D-vóstra!“

Ajutórie pentru Inundatii dela Seghedinu.

Sentiulu de umanitate c'atra nenorocitiu isbiti de sórte prin esundarea Tisei a miscatu si animele Romaniloru din Brasiovu, cari din propriulu loru indomnu, pe langa contribuirile facute pe listele societatiloru, cumu este si Reuniunea femeiloru romane, si pe langa alte contribuii cu ocaziunea productiuniloru arangiate in favorulu inundatiloru, au mai deschisu si o lista deosebita, care circuléza intre densii si se va publicá successive in diuariulu nostru.

Pentru astadi impartasimu rezultatulu sumelor semnate pe acea lista in prim'a di, cari sunt urmatóriele:

D-nu Tache Stanescu, comerciantu . . .	500 fl.
„ M. G. Stanescu, comerciantu . . .	50 fl.
„ Iacobu Muresianu	5 fl.
„ Iosifu Puscariu, avocatulu	5 fl.
„ Dr. Ioanu Neagoe	5 fl.
„ Const. Nicolau propr.	5 fl.
„ Dr. Aurel Muresianu	5 fl.

Sum'a totala . 575 fl.

Prin cine si in ce modu mai corespondietoriu scopulu se voru administrá banii incursi la destinatiunea loru se va publicá la timpulu seu totu in acestu diariu.

Totodata facemu cunoscutu, ca Administratiunea „Gazetei Transilvaniei“ primesce dela romannii din ori-ce parte contribuii in favorulu nenorocitiloru inundati.

Discursulu

archiepiscopulu si metropolitulu Mironu Romanulu, t'ntutu in siedinti'a delegatiunei regnicolare ungueresci la 14 Martiu 1879.

Onorata delegatiune regnicolara! Ocupatiunea provinciloru Bosni'a si Ertiegovina, mai inainte ca o idea, ear mai apoi ca facta eu o am aprobatu inca dela inceptu si o aprobezu si acum, nu dicu pentru ca se castige ceva monarchi'a nóstra in estensiunea ei teritoriala, der' de siguru pentru aceea, ca in facta evenimenteloru din Orientu si a formatiuniloru mai noi de staturi, ce le vedemu acolo in curentu, monarchi'a nóstra prin ocupatiunea acest'a se si póta luá o positiune corespondietóre intereselor sale, si anume se fia in stare a inchide calea cunoscuteloru tendintie panslavistice ale Rusiei, cari pentru noi potu fi totdeauna numai infauste.

„Avendu-le acestea in vedere eu sub durat'a siedintieloru nóstre delegationali din anul trecutulu, cu tote ca sun-

temu intr'o positiune financiála deprimatóre, amu votat din partemi spelese cerute la ocupatiunea numiteloru provincii si sum gat'a a votá si cele ce au se urmeze, cu atatu mai vertesu: pentru ca eu aflu, ca directiunea urmata p'na acumu de regimulu trebiloru comune si anume de conducatoriulu politice nostre esterne, este corespondietóre pe deplinu intereselor monarchiei.

„Cu deosebire me semtu linistitu in partea ac'est'a prin o enuntiatiune, carea in rendulu trecutulu alu siedintieloru nóstre o amu auditu dela prestimabilulu domnu ministru de esterne, si carea eu asia o am intielesu, — mi pare reu ca nu am indemana diarele de atunci, ca se potu citá insasi cuvintele — dicu, eu asia o am intielesu, ca prestimabilulu domnu ministru de esterne voiesce a tiené strensu la tractatulu de Berlinu, si voiesce, ba va si face cá acela se fie mantienutu si de altii in tote punctele lui. —

Cu tote aceste cautá se aducu in legatura cu aceasta enuntiatiune linistitóre unele aparitiuni mai próspete, cari dupa comunicatele jurnaliloru ne punu in vedere: ca Rusi'a nu numai ca voiesce a se substrage de sub unele obligaminte ale tractatulu de Berlin, ci in calitatea s'a de o putere mare, carea astadata domineaza situatiunea din Orientu e gata a face chiaru afrontu ingerintiei, ce pe dreptu compete celorlalte puteri mari.

„Nu e trebuinti'a, seu celu putinu nime se nu astepte dela mine, ca dela acela, ce in prim'a linia sunt, ca chiaru eu se vinu a espune aicea in detaiu tote acele factiuni aprópe de violentia, der' imbracate intr'o faciá la vedere inca onesta, cari 'si le a luat regimulu rusescu dreptu programu pentru sine, cari domniilor vóstre si altcum ve sunt cunoscute, séu lasu ca se potu sci din o nota cu unu datu mai nou a oficiulu de esterne englezu si cari fara indoiala ni dau dovada despre aceea, ca in adeveru Russia 'si a luat o astfelu de positiune in Orientu, care face deja se se clatineasca ecuilibriulu european, ear' la casu de óre-care succesu il va si turburá neaperatu.

„Dintre acestea factiuni numai aceea un'a voiescu se o atingu astadata, care dupa ale mele vederi pre noi mai deaprópe ne privesce, adeca procedur'a ce o urmeaza Russia faciá de acelu statulu, care prin tote corelatiunile ni este avisatu de celu mai naturalu aliatu alu nostru; si acestu statulu este Romania, séu dupa cum unora fia din obicinuintia, fia din alte óre-care motive, li place alu mai numi: Moldo-Valachia.

„Aici observezu din capulu loculu: ca nu vre-o simpatia de russa e motivulu de a me ocupá aici cu deosebire de Romania; din contra potu asecura pe totu insul, ca eu graescu in partea aceasta liberu de ori-ce impressiuni sentimentale si de ori-ce preocupatiune; mai adangu: ca de si sciu simtí bine si doara si corectu faciá de rass'a latina, nu sunt eu acela, care se dorescu o expansiune preste mesura a acestei rasse, precum nici a altii ori-careia preste celelalte, pentru ca eu am avut ocaziune de a cunósce relele ce de rendu provinu din urcarea singuraticeloru rasse de poporu la preponderantia, déca prudenti'a basata pe moralu nu se pune a le preveni acelea.

„Cá se fiu scurtu la vorbire — pentru ca de felu nu voiescu a abusá de paciénti'a stimabililoru domni membri delegationali. — reflectezu numai la aceea: ca Rusi'a nici nu si-a terminatu bine espeditiunea cea din urma in Orientu, si eata dupa Turci'a in prim'a linia veni r'ndulu pe Romania ca se aiba a simtí neosorabil'a si destructiv'a mana de feru a Rusiei. Nu voi comemorá aici mai pe largu rumperea Basarabiei de c'atra Romania, pentru ca ac'est'a a primitu deja sanctiune prin tractatulu de Berlinu; der' cine cunósce cestiunea Arab-Tabiei, care inca nu e deslegata, ac'el'a se póte convinge: ca Rusi'a acumu se silesce, ca aceea ce cu o mana daduse Romaniei in forma de schimbu, (?) cu cealalta mana se o smulga dela ea indreptu.

„Der' nici despre aceste lucruri, ca multu puçinu cunoscute, nu vreau se vorbescu mai pe largu; me marginescu numai la aceea, ca se imi esprimu convingerea: ca preste totu ori-ce se indrépta in contr'a positiunei si a teritoriulu Romaniei de astadi, ac'el'a atinge mediatu patri'a nóstra; pentru ca Romania e acelu statulu, care intr'altelu e chiamatu a formá unu muru tare de despartire si de aperare intre noi si intre Rusi'a, ceea in totu chipulu straina de noi; asia der' nu ne este permisu a slabí séu a lasá se fia slabitu acestu nou statulu independentu, déca e cá se nu ne perdemu din vedere propriiele nóstre interese.

Candu prin votarea bugetulu pentru trebile comune amu datu regimulu de esterne posibilitatea de a ne aperá cu taria intereseloru nóstre in afara si candu spre acestu scopu i punemu la dispositiune si cheltueli estraordinare, dóra nu va fi unu ce strainu de loculu ac'est'a, a pune aici in delegatiune pondu mare pe acele speciali interese ale nóstre, cari credu ne indreptatescu a pretinde dela regimulu nostru de esterne: ca aperarea aceea care cu deosebire in contr'a Rusiei are a ni o face in Bosni'a si Hertiegovina, se o duca cu energia si pe acelu terenu, pe care se póte dá sprijinu Romaniei atátu de multu vecsate, asia: cá — fara a cautá la alte interese ale nóstre — prin

aceea pe Romani'a se o deobligam la multiamire perpetua facia de noi. (Aprobare).

„Cu tóte, cá eu amu mare incredere in conducerea politice nostre esterne, si pentru mine si dóra, cá de siguru si pentru altii ar' fi de unu pretiu mare unu feliu de dechiarare din partea préstimabilului domnu ministru de esterne care se fia in stare de a face se dispara totodata si ingrijirile acelor'a, cari luandu-se usioru dupa comunicatele jurnaleloru, punu óresi-care pondu pe acele sciri: cá regimulu nostru de esterne nu numai, cá ar' sprijini vederile si procedur'a Russiei in cestiunea Arab-Tabiei, ci ar' fi gata si pentru a se alatará la uaele planuri' dupa cari ar' fi se se imparta Romani'a intre noi si intre Russi'a asia, cá Russi'a se ni se faca vecina nemijlocita la Carpatii de ostu péna si la Dunare.

„Ori-care se fia atitudinea regimului nostru de esterne in partea acést'a, eu 'mi sustienu firm'a convingere: cá resumandu-ne tóte interesele, astadi in politic'a esterna nu potemu avé alta devisa, decâtu: a ne aperá in totu chipulu in contra' acelei poteri, carea se tiene chiamata a innecká totu simburale libertatiloru, — si acést'a este Russi'a; alti adversari considerabili multiamu dómne nici, cá avemu. — Dupa aceste primescu de basa la discussiunea speciala raportulu celoru patru comisiuni intrunite. (Aprobati).

La aceste ministrulu de esterne contele A ndrassy respunde:

„Numai pe timpu fórte scurtu vinu a cere atentiunea onoratei delegatiuni. Escelenti'a S'a archiepiscopulu Mironu Romanulu mi-a adresatu nu chiaru o interpelatiune formalá ci o intrebare, la care a nu respunde ar' fi dóra mai greu decâtu a raspunde. A binevoitu a dice, cá in cestiunea Arab-Tabi'a guvernulu Austro-Ungariei, dupa sciri din jurnale s'ar' fi pusu in timpulu mai nou intr'o positiune analoga cu guvernulu Russiei. Acést'a cestiune, dupa cumu binevoiti a scí, inca nu este decisa finalminte cu consensulu cabineteloru europene, asiá dér' nici nu me potu slobodi astadi in detaiurile ei. N'am inse causa a negá, cá ori in ce chipu s'ar' resolví mai tardiu acést'a cestiune guvernulu Austro-Ungaru in urm'a schimbariloru de idei de péna acumu n'a venitu la cunoscinti'a ataroru fapte, cari incátu pentru meritulu acelei cestiuni ar' poté schimbá in ori ce chipu privirile guvernului avute péna acumu.

„Ce privesce a dóu'a intrebare: adeveratu e, cá ar existá planuri de impartirea Romaniei intre noi si Russi'a, — la acést'a respundu in modulu celu mai pozitivu, cá n'amu nici o cunoscinti'a despre astfelu de planuri, cá o astfelu de idee péna acumu nu s'a formulatu de niminea. Asia dér' nu este niminea, cine ar' fi recomandatú asia ceva, si nimenea, care ar' fi primitu: deci avemu de a face cu o scire jurnalistica, lipsita peste totu de ori ce basa.

(Dupa „Tel. Rom.“)

Discursulu d-lui Ionu Bratlanu.

in cestiunea revisuirii art. 7 din Constitutiune.

D-loru, déca m'amu suitu la tribuna, este, cá trebuie se me rézemu, cá se potu vorbi.

D-loru, cu mirare si cu parere de reu am vediu, cá unii diu d-nii deputati, si din cei mai autorisati. Din cei mai autorisati, din acei, cari suntú ómeni de Statu in Romani'a, vinu si tractéza camu peste picioru o cestiune, dicu, pe care trebuie se o consideramú cá ceea mai mare, cá ceea mai grea ce s'a impusu vre odata a fi deslegata de Romani'a; si s'a impusu nu numai de tractatulu de Berlin, ci prin ea insasi, prin forti'a lucruriloru; cá-ci nu de astadi suferu Romani'a din caus'a ei, nu de astadi ómenii cá judecata si cu prevedere se ingrijescu de acést'a cestiune sociala, economica, nationala, internationala si de moravuri, accentuezu acestu din urma cuventu, cá-ci o natiune care e atinsa in moravurile sale este o natiune fórte amenintata. (Aplause). O asemenea problema nu se taia d-loru cu sabi'a lui Alesandru cá nodulu gordianu nici cu sabi'a lui Voda-Cusa, care a taiatu astfelu cestiunea proprietariloru tieraniloru. Acést'a cestiune erá o bagatela pe langa cestiunea israelita; ea erá cá o asociatiune ce-si facuse timpulu, si care trebuie se se disolve; trecea dela Romani totu la Romani. Pe candu cestiunea israelita, chiaru déca Cusa ar' traí si ar' avé in mana sabi'a lui Mahomedu, totu n'ar' poté-o taiá, de si amu vediu unii ómeni, ce paru a fi inspirati de simtiementulu de conservatiune nationala, si care totusiu credu, cá ar' poté-o resolvá fórte usiorelu.

Europ'a poté óre se exige dela noi, cá dintr'o trasa-tura de condeiu se resolvamú acést'a cestiune? Dér' câte necele n'au trebuitú cá s'o resolve ua insasi? Si candu a resolutu-o? Dupa ani de progresse si numai dupa ce mai tóte statele trecendu prin focu si prin sabia, se scapasera de mare parte de Ebrei. Nu ve mirati, dér' cá, atunci candu a venitu unu plenipotentiaru in Congressu si a propusu o solutiune, Congressulu a respinsu-o si a pusu unu principiu éru nici de cumu o solutiune. Mai antaiu membrii Congressului scieau gravitatea cestiunii aveau credinti'a, cá cestiunea romana intréga, déca Congressulu ar' fi datu in cunoscinti'a de causa o solutiune cestiunii prin tractatu, ar' respinsu tractatulu din caus'a acelu articulu.

Noi amu fostu ante-gard'a Europei dela alu 13-lea se-culu péna mai deunadi; noi amu fostu bulevardulu Europei contra' tutoloru invasiuniloru asiaticu de atunci. Statele europene au potutu se se desvolte in acelu timpu, cá-ci erau altii, care se sacrificau spre a le adaposti. Din acést'a cauza — afara de remasitiile strabune ale civilizatiunii romane — abi'a de eri amu intratu si noi pe calea civilizatiunii moderne. Ce s'a intemplatú inse? Séu prin forti'a, séu prin desvoltarea fíresca a societatiloru din Occidente, Ebreii au fostu respinsi, spre Romani'a, si astadi noi, — dupa cumu ati constatatu-o toti, — o tíera cu 5 millióne de locuitori, avemu intre noi patru séu cinci sute de mii de Israeliti. Credeti óre, d-loru, cá Europ'a nu va intielege, nu a intielesu chiaru, cu tóte uneltirile unor'a, cá ar' fi a ne sinucide déca amu dá astadi impamentenirea la toti Israelitii in massa, asia, cumu pare, cá le e frica, la cativa, cá unii Romani ar' fi dispusi se o faca. Acést'a este o supositiune monstruósa, inadmissibila, care nu poté fi redicata aci decâtu cá o urma de partide. (Aplause).

Europ'a inse n'ú poté se ne impuna acést'a. Déca in parlamentele dela Paris, Vien'a, Berlinu, Londr'a si Rom'a, potu fi deputati Israeliti, acést'a nu constituie vre unu periculu pentru societatile acele; din contra este in avantajulu loru, cá-ci acei luminati Israeliti 'si punu tóta inteliginti'a loru, tóta activitatea loru in serviciulu aceloru tieri. Totu asia ar' fi óre in Romani'a — in Romani'a, unde acést'a emigratiune este numai de cátiva ani, unde toti acesti ómeni suntú cea mai mare parte straini, si straini care nu au navalitu aici fiindu cá erau industriasi ori capitalisti in tierile loru, déru numai pentru cá nu aveau nici unu capetaiu in celelalte tieri si nu aveau unde se 'si gáseasca locu capului? (Aplause.) In Romani'a nu avemu péna acumu nici chiaru unu statu maioru, care se se póta dice compusu de Israeliti romani. In Austri'a in Engliter'a in Franci'a, in Germani'a mai cu séma, sunt Israeliti poeti, sunt musicanti mari, sunt filosofi, sunt literati, de celu d'antaiu ordinu, sunt ia fine celebritati in tóte ramurile. Dér' la noi avemu óre macaru unu singuru poetu unu singuru industriasiu mare, unu singuru filosofu, unu singuru omu de sciintia Israelitu? A fostu unulu singuru, reposatulu Barasch, si de acést'a Romani'a l'a imbraiosiatu, cá pe unulu din cei mai iubiti fi ai sei. (Aplause). Si acést'a candu a muritu, nu a lasatu pe Israeliti epítropi, ci a lasatu pe Romani (aplause).

Asia fiindu, d-loru, cum ati poté crede, cá Europ'a ar' veni a ne impune se desohidemn de odata portile tierii si se damu drepturi in massa la toti acesti Israeliti? Candu ar' veni deputati Israeliti in Camera, ei, cari nu au inca desvoltate simtiemintele romanesci, ei cari suntú mai toti straini de tíer'a acést'a si prin limba si si prin moravuri si prin viéti'a loru nu s'ar' rezemá decâtu pe acei 500,000 de coreligionari, cá ei mai toti suntú cu totulu straini de acést'a tíera, Credeti d-vóstra, cá Europ'a nu ar' vedé in acést'a unu periculu nationalu? Care din marile poteri exige dela noi, ca, pentru amorulu unu principiu, se ne ucidemu nationalitatea? (Aplause).

Toti suntemu de opiniune se facemu omagiulu acestui principiu; trebuie cá religiunea se nu mai fia unu obstacolu la impamentenire. Diferimú numai in privinti'a mediócelorulu, in privinti'a precautiuniloru de luatú cá se ingradimú nationalitatea nóstra si interesele nostre economice si sociale. Numai onor. d. Vernescu, crede cá, cu motivele, pe care le-a adusu d-s'a, are se resolve tóta acést'a dificultate. Deslegarea cestiunii israelite este o opera fórte laboriósá, care nu se poté resolve intr'unu modu definitivu, decâtu in timpu, poté, de o jumetate seculu.

(Va urmá.)

A dunarea constituanta bulgara din Tèrnov'a si-a inceputu lucrurile votandu unu proiectu de adresa cá respunsu la discursulu principelui Donducov-Korsacov, pe care Balabanoff l'a cetitu in siedinti'a dela 18 Martiu. In acést'a adresa deputatii dau espressione mai antaiu recunoscintieli loru pentru imperatulu Russiei, pe care ilu proclama de liberatoriu alu Bulgariei; ei multiamescu asemenea comisariulu imperialu russu pentru devotamentulu ce a pusu in missiunea s'a si pentru ordinea si bun'a administratiune ce a stabilitu in tíera, unde péna atunci nu domnise de cátu anarchia. Adunarea apretiéza insemnata-tea missiunei ce i s'a datu de a organisá principatulu Bulgariei, missiune careia i vá consacrá tóte silintiele; dér' nu poté se nu-si descopere puçinu sperantia ce-o pune in rezultatulu unei missiuni atátu de precarie, cá aceea ce s'a facutu noului principatu: 1. prin puçinu intindere a teritoriulu séu; 2. prin puçinulu venitú ce va trage din elu; 3. prin spese considerabile ce va trebuí se póte cu ori-ce pretiu; 4. prin stabilirea de garnisóne turcesci in Balcani; prin rescólele ce voru poté isbucni in provinciile bulgare separate de principatu si 6. prin numerosii locuitori din acele provincii, cari fugu in Bulgari'a. In

fine deputatii róga in adresa pe principele Donducov, cá se transmite Tiarulu causele susu atinse ale starii precarie a tierii loru. — Va se dica primulu pasu celu facu reprezentantii bulgari este o plangere asupra sórtei loru neispravite, o plangere adresata Tiarulu Russiei „liberatoriulu Bulgariei“. Adres'a acést'a, pe care au votat'o in Tèrnov'a cu unanimitate, sémana, cá unu ou cu altulu, cu proclamatiunea pan-bulgara, despre care vorbimú mai in josu. Russii staruiescu din respecteri pentru o Bulgaria mare asia cumu, au croít'o ei in tractatulu dela San-Stefano. Puçinu le pasa loru, déca Bulgari'a mare ce voru se-o aiba va si fericita séu nu, acést'a nu-i privesce pe ei, ci pe — bulgari.

Din comitatulu Fagarasiulu.

In 29 Martiu a. c. se va tiené in Fagarasiu adunare municipala. In programu vedemu insirate unele obiecte de mare insemnatare pentru municipiu, asia p. e. cumperarea unei case pentru Oficiale comitatense, adeca, Orasiulu Fagarasiu voiesce se scape de unu edificiu alu seu aprópe de ruina, unde se afla acumu acestea officii, pe langa o sumulitia de 25 mii platinde de cátra Comunele comitatului; mai departe cumperarea altui edificiu de la comun'a Fagarasiu pentru unu spitalu comitatensu; bugetele comunelorú incarcate cá stupulu si altele asemenea obiecte importante.

Aceste spese enorme nu mergu numai pe contulu Comunelorú, ci si pe alu privatiloru, ca-ci cele mai multe comune suntú astfelu insarcinate cu totu feliu de spese, incatu venitele alodiali Comunale ne mai ajungandu la acoperirea loru, se facu repartitiuni de particulari si péna acum aprópe nesuportabile.

Deci toti membrii adunarii municipali suntú provocati si rogati cá, déca au primitu sarcin'a si onórea de a fi alesi, se nu 'si pregete a veni si inca nu numai pe diu'a antaia, ci a si remané celu puçinu 2 dile, cá-ci cele mai importante obiecte se pertractéza a dóu'a si a 3-a di. — Indolenti'a, nepasarea va fi greu pedepsita.

Mai multi.

Diverse.

(Diuariele din Romani'a in favorele nenorocitorulu dela Seghedinu.) Mai multe diuarie din Romani'a apeléza la generositatea romaniloru spre a veni in ajutorulu nenorocitorulu bantuiti de potopulu dela Seghedinu. „Romanulu“ organulu de frunte alu partidei liberale dice in apelulu seu intre altele: „Scimú cá se va aminti poté, cá, in timpulu resbelulu din urma, Ungurii au interdisu péna si Romaniloru de sub dominatiunea loru, de a veni in ajutorulu fratiloru loru cádiuti pe campulu de onóre, in lupt'a pentru independinti'a patriei. Rei consiliari aru fi inse aceia, cari, in aceste triste momente, aru facé asemeni amintiri. Acesti'a aru fi consiliarii micinimiei si ai injosirii caracterulu romanescu. In timpulu resbelulu din urma, era o cestiune politica, o cestiune de afinitate de rassa, care vorbiau natiunii maghiare, pe candu astadi nu mai vorbescu de cátu numai simtiemintele de umanitate, de cátu numai vederea nenorocirii celei mai cumplite, ce isbesce sute de mii de suflete. Marimea de sufletu a natiunii nostre se va aretá tocmai in ajutórele ce le va tramite acum victimelorú potopulu din Ungari'a. Anim'a Romaniloru va fi déru si de asta data simtitóre si man'a lorú darnica cá totu-d'a-una in asemeni impregiurari.“

(„Macaveii.“) Studentii romani dela gimnasiulu nostru din Brasiovu au datu Duminec'a trecuta o representatiune teatrala, alegédu-si melodram'a in 4 acte de Cuvelie si Leopold „Macaveii séu luarea Ierusalimulu“ tradusa de I. N. S. La acést'a representatiune au asistatu parintii si toti cunoscutii si amicii junimei studiósé asia, incatu sal'a cea mare a gimnasiulu era plina de spectatori din tóte clasele societatii romane din locu. Succesulu a fostu cátu se poté de bunu, tinerii jocandu-si rolele cu cea mai mare esactitate si unii dintre ei cu deosebire s'au distinsu spre cea mai mare multiamire a publiculu. Astfelu representatiunea si-a potutu ajunge scopulu celu frumosu, care a fostu, ajutorarea societatii de lectura a studintiloru prin contriburiile voluntare, ce s'au facutu cu acést'a ocaziune. O referada mai detaiata ni s'a promisú pentru numerulu proc-simu.

(Institutul de creditu „Albiu'a“) va tîne în 28 Martiu st. n. la Sibiu a VI adunare generala ordinara. Obiectele ce se voru pertracta sunt urmatoarele: 1. Reportulu directiunei asupra gestiunei anului 1878, bilantiulu acelui anu si reportulu comitetului de revisiune. 2. Ficsarea dividendelor. 3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere. 4. Ficsarea pretului marceloru de presentia. 5. Alegerea a doi membri de directiune in sensulu § 36 din statute. 6. Alegerea comitetului de revisiune. 7. Modificarea acelor §§ din statute, cari se referescu la emiterea scrisurilor fonciari, in sensulu art. de lege XXXVI din 1876. —

(Teatru in Brasiovu.) Lunea viitoria in 24 Martiu st. n. se va reprezenta de catre trup'a germana ce se afla de prezentu aci, in beneficiulu regisorului G. A. Nadler, novitatea forte interesanta: „Vrajitorea“ (die Hexe) piesa caracteristica din vieati'a poporului romanu cu cantece nationale si jocu, in 4 acte cu unu preliudu. Actiunea se petrece intr'unu satu din muntii transilvani. Pies'a este scrisa de mediculu Wilhelm Hufnagel, care locuiesce in Sibiu, Music'a de Carol Th. Wagner. — Hufnagel este primul, care avu fericita idea de a introduce pe scena germana in modu originalu unu momentu din vieati'a poporului romanu transilvanu. Atragemu deosebit'a atentiune a publicului brasioveanu asupra acestei novitati.

(Proclamatia pãnbulgara.) Agitatiunea russo-bulgara pentru uniunea tuturor Bulgarilor iea pe di ce ce merge dimensiuni mai mari. In centrulu Balcaniloru se afla in permanentia unu „Comitetu centralu de actiune“ alu Bulgariloru, care inainte cu cateva septemani a adresatu cãtra „toti patriotii de anima si spiritu urmatoarea proclamatiune: „Frate! Diu'a de 19 Februaru (3 Martiu) se apropia si reimprospeteaza amintirea in renascerea glorioasa a natiunei. Aceast'a e un'a din aniversarile cele mai sublime ale Bulgarismului! Ingrijeste-te frate, cã aceasta di de festivitate nationala se fia cu o solemnitate demna serbata. Noi nu cunoascemu decatu pacea dela San Stefano, si numai din acestu isvoru vomu trage drepturile nostre inalterabile. Miserabil'a carpitura a adunarii de la Berlin e chiaru dupa natura ei destinata peirii: Ce a unitu o data Dumnezeu nimene pe lume nu mai pãte deslega! Precum elementele imprashiate ale natiunei italiene, precum poporulu multu despartitu alu Germaniloru si precum Moldo-Vlahii, ce multa vreme au fostu tienti separati, asia vomu efectua si noi Unirea nostra politico-nationala. Bulgarulu, redesteptatu la o noua viatia, nu va mai servi de paratoneru nici pentru Pãrta nici pentru o alta putere. De siguru cã realizarea misiunei nostre nu va fi usiora; ne pandescu giuru impregiuru dusimani fatisi si pe ascunsu si chiaru vecinii nostri se afla in taber'a dusmaniloru nostri. Dér vehementiei simtului nationalu nu va poté resistã nimica. Unu puternicu simtiu nationalu trebuie se insuflamu copiiloru nostri: ori ce parinte se-si creasca fiulu in urmatorulu crezu: „Credu in indivisibilitatea si dreptulu suveranu alu Bulgariiei create de pacea de la San Stefano!....“

(O banca si o societate de navigatiune bulgara.) Diariulu „N. Wiener Tagblatt“ aduce scirea cã sub influinti'a rusésca sunt aprãpe de a se realiza doue proiecte in Bulgari'a. Unulu privesce crearea unei banci nationale bulgare, care si va avé resiedinti'a in Ruscicu. Renumitulu panslavistu Aksacov presiedintele bancii de creditu mutualu din Moscova, a formatu unu consortiu, care dispune de unu capitalu de patru milioane ruble de metalu cari voru servi cã capitalu fundationalu alu bancii nationale. Acést'a se va imparti in 20,000 de actii à 200 de ruble. Directoriulu si totu consiliulu de administratiune se va forma din Russi. Limb'a oficiala a institutului va fi cea rusésca si numai ocazionaliu va fi si cea bulgarésca. — A dou'a infintiare va fi aceea a unei societati bulgaresci de navigatiune pe Dunare. Proiectulu are de scopu de a aduna cu 40,000 de actii à 200 de ruble unu capitalu de 8 milioane ruble cu care se voru cumperã vapãre si alte nai. Comerciulu principalu alu acestei societati ar' fi intre Odess'a, Cherson, Ismailu, Chili'a, si pe la tãte statiunile Dunarei de josu si de mediulocu pãna la Belgradu. Directiunea generala se aiba resiedinti'a s'a in Ruscicu si se aiba in vedere numai si numai interesele comerciale russesci. In Sofi'a se crede cã tinerulu statu bulgaru va subventiuna societatea acést'a. Principele Donducov-Korsacov protegéza

pe façia pe proiectantii acestoru intreprinderi cari voru avé se servésca mai multu interesseloru russesci.

(Sócra.) La tãte popãrele de pe façia pamentului sócrele sunt descrise cu colorile cele mai neore si in tãte partile pamentului conglasuescu toti ómenii cã de sócra se fi cãtu se pãte mai departe. Romanulu dice, se te ferésca, Dumnezeu de sócra rea. Pãte din caus'a sócrei se dice despre unu barbatu, care se duce de siede dupa casatoria la sócra sa, cã s'a maritatu, éra nu, cã s'a insuratu. Germanulu dice despre sócra cã e cã o tigrãica. Apoi sasulu cã nui bine se mánanci cu sócra la o mésa. Arnautulu dice despre sócra: sócra aprãpe de usie este cã mantau'a pe lãnga spini. Colhii din Indi'a, ai carui membri in data ce fura ofensati au pasiunea, de a se spendiura, canta: „Copila, nu te spendiurã, cu tãte cã injura sócra.“ Si selbaticii nu sunt ómeni mai buni in privinti'a acést'a. La Cafri nui permisu nurorii se se uite la sócra, nici ginerelui se se uite la sócra s'a si nici se pronuntie numele loru. Si la Gabon si Wadai nui permisu se se intalnescã sócri cu tinerii. La Bogi, Ababdi, la Somati, precumu si in Darfur, nui permisu nimunui se vorbésca cu sócra s'a, si nevestele potu vorbi cu ea numai pe ascunsu si afara din casa. Acestu obicei, intieptu domnesce in tãta partea nordica a Africeii. * In Americ'a meridionale Indieni Pam-piloru argentini aducu sacrificii de omu dielului loru Qualiciu femeii batrane si dintre aceste sunt sócrele sacrificiulu celu mai placutu spiritului celu mare a lui Qualiciu. La Araucani pãte vorbi generele cu sócra numai candu se afla unu gardu intre ei si sócra e intorsa cu spatele cãtra elu. La Indieni nordamericani are sócra in Wigwam o incapere deosebita numele ei nu-i permisu se se respice ca-si acopere capulu, candu se intalnescã cu generele. In Australi'a se ascunde sócra indigenului, séu isi acopere façia, candu se apropia generele. Acelu obicei este si la Indieni de lãnga Laplata. La Vasianti in Australi'a occidentala candu se apropia sócra sócri facu atentu pe ginere si elu se ascunde in dreptulu unei stufisii séu a unui pomu pãna ce trece sócra. Candu unu missionariu dá tocmai lectiune unoru Papuanu tineri, deodata unu baiatu se aruncã sub mésa cã o bucata de lemnu, Intrebatu asupra causei respunse: „Sócra fratelui meu a trecut tocmai pe aci.“ Si in Asi'a domnesce o mare frica de sócra, la Duia ci si la Iacuti. Asia nu e ertatu se siede lãnga ea séu se bea cu ea dintr'unu paharu. La Cacinti in Siberi'a de sudu fuge generele de sócra si nor'a de sócra. Si in Pengiab unde la clasele de mai josu se cumpera fetele, esista asemenea datine. — La noi de siguru nu se afla nici unu omu cultu care imitandu moravurile selbaticiloru se fi opritu sócrei de a pasi in cas'a sã, dér pentru aceea nici noi nu suntemu scutiti de sócre rele si unde se afla de aceste pãte se fia pré indreptatita puçina receala in relatiunea cu ele.

Literariu.

Va aparé in curendu in tipografi'a lui Römer & Kanner, in comisiune la librari'a romana din Brasiovu, o naratiune poetica in 5 canturi, intitulata „Ciard'a alba“ de Theocharu Alexi. Acéstã noua opera a zelosului autoru, imbracata in vestimentu poeticu, dupa cumu ne amu potutu convinge din cele doue canturi d'antãiu, ce le avemu tiparite inaintea ochiloru, intrece in multe privintie scrierile sale anteriore. Spre a pune sub ochii publicului o proba cãtu de mica, vomu citã din cantulu alu II numai câteva versuri. Autorulu vorbindu aci mai inainte de pust'a (campi'a ungrésca monotãna face asemenare intre acést'a si intre patri'a s'a muntãsa romantica dicédu;

„Nascutu in asta tiéra de munti impresurata
„Iti pare, cã in lume nu-i alta mai bogata.

apoi descriindu cu colorii vii frumuseti'a si varietatea placuta ce-o ofera acéstã tiéra esclama:

„Asia e vedi Ardealulu, asia e tiér'a mea.
„Si d'a voi destinulu murimu toti pentru ea!

Dupa aceea dice continuandu asemenarea cu pust'a:
„Torentulu e alu nostru, alu loru e linulu riu,
„Stejariulu e alu nostru, alu loru manosulu grau,
„La noi varietate, la ei statornicia!

„Ear' ómenii p'acolo mai veseli decãtu noi
„Traiescu si se desfata si nu sciu de nevoi.

Autorulu candu a scrisu aceste versuri nu si-ar' fi potutu nici imaginã o icãna atãtu de trista cã ceea ce-o ofera astadi o parte din pust'a larga, ale carei semanturi suntu inecate de undele furióse ale Tisei, care alta data curgea atãtu de linu. Dér' acést'a este o nenorocire elementara, pe care nici ochiulu celu mai ageru poetu n'ar' fi

potut'o prevedé, si care vine cãte odata cu furia si asupracelora, cari de regula nu pré sciu de nevoi. Poporulu la noi o numesce: „Batai'a lui Dumnedieu“.

Unu fortepianu forte bunu

se afla de vendiare cu unu pretiu moderatu in casã din Scheiu strad'a: „la Crucea Capitanului“ Nr. 493
3-5

Anunçiu.

Subscribulu are onóre a face cunoscutu cã de schisu

Magazinulu

seu de

baine gat'a de barbati si de copii

dupa mod'a cea mai noua — unu costumu de hainu de stofa pentru persãne mari dela 15 fl. in susu si pentru copii dela 3 fl. 50 cr. in susu. Lucru de comanda costumu mare dela 4 fl. 50 cr. un costumu — in Strad'a Scheiloru Nr. 14 si se recomanda onoratului publicu promitendu serviciu promptu si pretiurile cele mai moderate.

Pe langa acést'a facu totodata cunoscutu cã Magazinulu meu este prevediutu cu diferite stofe materii.

2-3

Ioanu Bidu.

Ad. Nr. 42—1879.

Edictu.

Gazd'a Iosifu nascutu in Abrudu si domiciliatu in Petrosieni, contra caruia s'a fostu urditu procesu divortialu de cãtra sócia Paraschiv'a nascuta Dalianu, acela inse parasindu acestu locu in 1878 prin acéstã se citéza in terminu de 6 luni de prim'a publicare a acestui Edictu se se presentu la Oficiulu protopopescu gr.-cat. din Petrosieni s'a fi confrontati unulu cu altulu.

La din contra investigarea procesului vá de curge si in absinti'a citatului.

Oficiulu Protopopescu gr.-cat. alu Siului.

Petrosieni, 4 Martie 1879.

Stefanu Radicu.

3-3.

Vice-Protopopu Comissariu investigator

Forte importantu!

In depositoriulu de incaltiaminte alu lui

I. Sabadeanu,

in Brasiovu, strad'a Caldãrariloru Nr. 493, costa:

4³/₄ fl. v. a. 1 parechia ghetu barbatesci tari cu

2 talpi vachsu, marochinu s. c. l.

3³/₄ fl. v. a. 1 parechia ghetu de dame, tari cu

2 talpi, vitielu, gems, marochinu etc.

2 fl. v. a. 1 parechia ghetu pentru copii si 2¹/₂

fl. 1 parechia ghetu pentru fetitie, tari, cu 2

talpi, de vitielu, marochinu etc.

Si dupa mesura se pãte comandã acést'a incaltiaminte.

Pretiurile acestea se intielege per cass'a (bani gat'a).

Celoru, cari cumpera séu comanda in en gros

(cu toptanulu), li se face si alte modificari in

pretiuri.

Tãte alte incaltiaminte de luesu etc. sunt

tare scadiute in pretiuri. Lagaru mare de

totufeliulu de incaltiaminte barbatesci, de dame

si copii: peste 3 mii parechi fabricatu pro-

priu, germanu si francesu.

Assortimentu mare in palarii si siepci

pentru barbati si copii cu pretiuri forte oftine.

Comande din afara se efectueza promptu si

franco se primesce inapoi ce nu convine.

Alifia a vindecã bataturi (ochiuri) si de-

geraturi à 30 si 50 cr. cuthi'a. 5—*

Forte importantu!

Cursulu la burs'a de Vien'a
din 21 Martiu st. n. 1879.

5% Rent'a charthia	Obliq. rurali ungare	78
(Metalliques) . . . 64.50	„ „ Banat-Timis.	82
5% Rent'a-argintu (im-	„ „ transilvane.	76
prumutu nationalu). 64.70	„ „ croato-slav.	87
Losurile din 1860 . 117.50	Argintulu in marfuri .	100
Actiunile bancii nation. 791.—	Galbini imperatesci .	52
„ instit. de creditu 245.70	Napoleond'ori . . .	92
Londr'a, 3 luni. . . 117.30	Marci 100 imp. germ. .	57

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu

Tipografi'a: Ioane Gótt si fiu Henricu.